

SULIT

GARIS PANDUAN PERKHIDMATAN TASKA BERTERASKAN MAQASID SYARIAH

Garis panduan ini telah mendapat pengesahan Mesyuarat Panel Pakar Syariah JAKIM
Kali Ke-104

**Bahagian Maqasid Syariah
Jabatan Kemajuan Islam Malaysia
2021**

KANDUNGAN

1. Pengenalan	2
2. Hubung Kait Prinsip Maqasid Syariah dan Perkhidmatan TASKA.....	3
3. Objektif.....	4
4. Takrifan.....	4
5. Kriteria Kritikal Syariah	5
6. Pengurusan Pentadbiran	5
6.1. Umum.....	5
6.2. Kepimpinan	6
6.3. Kewangan.....	7
7. Pengurusan Sumber Manusia	7
8. Pengurusan Operasi Perkhidmatan.....	8
8.1. Modul Kurikulum.....	8
8.2. Makanan.....	8
8.3. Kesihatan.....	9
9. Pengurusan Aset dan Prasarana	9
10. Pengurusan Dokumen	10
11. Pemantauan dan Penilaian	10

1. Pengenalan

Model Perkhidmatan Berteraskan Maqasid Syariah merupakan sebahagian daripada impak yang direncanakan dalam pelaksanaan tiga gagasan pentadbiran kerajaan. Dengan menumpukan kepada objektif mencapai Gagasan Rahmatan Lil Alamin, mobilisasi ke arah tujuan tersebut ialah melalui penerapan dan aplikasi Maqasid Syariah dalam pentadbiran kerajaan dan swasta. Kesedaran ke arah penerapan ini sentiasa dipertingkatkan daripada semasa ke semasa. Antaranya ialah dengan memperkenalkan Garis Panduan Perkhidmatan Berteraskan Maqasid Syariah.

Perkhidmatan ini merujuk kepada sistem pengurusan dan pentadbiran perkhidmatan pelbagai bidang yang menepati asas-asas pemeliharaan prinsip Maqasid Syariah iaitu penjagaan agama, nyawa, akal, keturunan dan harta dan pelaksanaan pematuhan syariah. Dalam konteks ini, perkhidmatan merujuk kepada keupayaan organisasi untuk memenuhi keperluan dan kehendak pelanggan. Ia merupakan aktiviti atau faedah yang ditawarkan untuk jualan secara tidak ketara dan tidak mendatangkan pemilikan secara kebendaan. Perkhidmatan meliputi bidang seperti pendidikan, pengangkutan, hospital dan kesihatan, perhotelan dan sebagainya.

Maqasid Syariah sebagai objektif akhir yang ingin dicapai dalam perkhidmatan yang ditawarkan. Perundangan dan polisi sedia ada yang berkaitan disesuaikan dengan sumber perundangan Islam iaitu al-Quran, Sunnah, ijma' dan rujukan fatwa yang berkaitan. Model perkhidmatan seumpama ini bukan sahaja menekankan kepatuhan pada perundangan Islam, tetapi ia juga membentuk satu sistem pentadbiran pengurusan yang lebih berstrategi, berpandangan jauh dan harmoni.

Aplikasi garis panduan perkhidmatan patuh syariah ini diharap dapat disuburkan di kalangan pemain industri yang akhirnya dapat membentuk satu model perkhidmatan terbaik berasaskan Maqasid Syariah sebagai Model Malaysia.

2. Hubung Kait Prinsip Maqasid Syariah dan Perkhidmatan TASKA

3. Objektif

Garis panduan ini dibangunkan sebagai panduan dan rujukan kepada pengusaha taska ke arah:

- a. Mewujudkan perkhidmatan taman asuhan kanak-kanak (TASKA) yang berteraskan prinsip Maqasid Syariah.
- b. Memastikan hak dan tanggungjawab majikan, pekerja dan pelanggan dapat dilaksanakan secara inklusif berpandukan prinsip Maqasid Syariah.

4. Takrifan

Terma yang digunakan dalam garis panduan ini merujuk kepada maksud seperti yang berikut:

- a. *mafsadah*: keburukan yang berlaku yang boleh menjejaskan objektif pensyariaan.
- b. *maslahah*: pemeliharaan kebaikan atau manfaat berasaskan syarak dengan berusaha mencapai kebaikan tersebut atau melindunginya daripada sebarang kemudaratan.
- c. maqasid Syariah: objektif atau tujuan setiap sesuatu yang ditetapkan oleh syarak untuk kemaslahatan manusia di dunia dan di akhirat.
- d. pegawai syariah: seorang Muslim yang mempunyai latar belakang pendidikan dalam bidang syariah atau sekurang-kurangnya seseorang yang mempunyai latar belakang pendidikan pengajian Islam dan telah melalui latihan kompetensi dalam bidang syariah.
- e. penasihat syariah: sebuah badan atau individu yang dilantik secara dalaman atau luaran dan bertanggungjawab untuk memantau, menasihatai dan membuat pengesahan terhadap pengurusan syariah sesebuah organisasi. Ia juga merupakan tempat rujukan untuk pengurusan isu syariah organisasi berkaitan.
- f. pendekatan rahmah: pendekatan yang menekankan aspek belas kasihan, berakhlak mulia, ihsan, meraikan kepelbagaian dan penuh kesantunan.

SULIT

- g. organisasi: syarikat yang menjalankan dan menguruskan perkhidmatan TASKA.
- h. pekerja: pentadbir, pengusaha, penyelia dan kakitangan organisasi yang melaksanakan perkhidmatan TASKA.
- i. kriteria kritikal Syariah: elemen-elemen kritikal yang memerlukan penelitian mendalam untuk dipatuhi bagi melaksanakan perkhidmatan TASKA berasaskan Maqasid Syariah.

5. Kriteria Kritikal Syariah

Kriteria kritikal Syariah terletak dalam lima (5) aspek pengurusan iaitu:

- a. Pentadbiran
- b. Sumber manusia
- c. Operasi dan perkhidmatan
- d. Prasarana dan keselamatan
- e. Dokumen

Kriteria kritikal Syariah dalam semua aspek pengurusan ini adalah berdasarkan pemeliharaan lima (5) prinsip Maqasid Syariah bagi manfaat pelanggan, majikan dan pekerja.

6. Pengurusan Pentadbiran

6.1. Umum

- a. Setiap organisasi hendaklah memastikan penubuhannya sejajar dengan perundangan meliputi Perlembagaan Persekutuan dan semua akta dan enakmen yang berkaitan.
- b. Organisasi hendaklah mewujudkan fungsi pematuhan syariah dalam pengurusan pentadbiran untuk membantu urusan berkaitan pematuhan syariah dalam urusan harian organisasi. Pegawai syariah hendaklah dilantik di kalangan orang yang mempunyai latar belakang dalam bidang syariah.
- c. Organisasi hendaklah melantik penasihat syariah bergantung kepada saiz dan jenis organisasi serta kerumitan proses dan tindak balasnya berkaitan dengan hal-hal syariah.

SULIT

- d. Terma rujukan Penasihat Syariah juga hendaklah dibangunkan untuk memperincikan bidang tugas dan hal-hal yang berkaitan dengan pelantikan dan mesyuarat yang dijalankan.

6.2. Kepimpinan

- a. Pemimpin hendaklah menyediakan hala tuju kumpulan pengurusan.
- b. Pemimpin perlu menunjukkan contoh kepimpinan beretika, bersikap adil, amanah dan boleh disandarkan dengan kepercayaan.
- c. Pemimpin hendaklah menunjukkan tatalaku yang selaras dengan budaya dan nilai yang telah ditetapkan dalam organisasi (*organizational values*) dan menggalakkan warga dalam organisasi turut mengamalkannya.
- d. Pemimpin hendaklah menyedari objektif pematuhan syariah (konsep Maqasid Syariah) dalam pentadbiran dan memaklumkan kepada semua pekerja dan pihak yang berkepentingan mengenai fokus utama perkhidmatan ini.
- e. Pemimpin hendaklah mempertimbangkan hak dan tanggungjawab pekerja dalam mengamalkan tuntutan agama dalam waktu bekerja.
- f. Penglibatan semua pihak yang berkepentingan sama ada pihak dalaman atau pihak luar organisasi hendaklah dilaksanakan dalam proses pembuatan keputusan.
- g. Perancangan dan pembuatan keputusan dilaksanakan berdasarkan asas-asas syarak dalam memelihara dan mengutamakan kebaikan (*maṣlahah*) dan menghindarkan keburukan (*mafsadah*) seperti berikut:
  - i. Kebaikan yang membawa implikasi lebih besar diutamakan daripada kebaikan yang membawa implikasi lebih kecil.
  - ii. Kepentingan umum hendaklah diutamakan berbanding kepentingan satu kumpulan atau kelompok kecil.
  - iii. Apabila terdapat pertembungan antara kebaikan dan keburukan, perkara yang membawa kebaikan hendaklah diutamakan.

SULIT

- iv. Apabila terdapat pertembungan antara dua keburukan, keburukan yang lebih berat hendaklah dielakkan.

6.3. Kewangan

- a. Organisasi hendaklah memastikan sumber kewangan TASKA adalah daripada sumber yang halal.
- b. Pengurusan kewangan TASKA hendaklah telus dan bebas daripada sebarang bentuk riba, rasuah dan keraguan.
- c. Yuran perkhidmatan yang dikenakan hendaklah diperincikan dengan jelas dalam dokumen.
- d. Sumbangan kewangan untuk tujuan pembelian hadiah bagi sebarang pertandingan yang dianjurkan oleh TASKA hendaklah selaras dengan Garis Panduan Peraduan Berasaskan Hadiah, terbitan JAKIM.
- e. Semua elemen dalam aspek pengurusan pentadbiran ini ditetapkan sejajar dengan matlamat Maqasid Syariah bagi menjaga agama, nyawa, akal, keturunan dan harta.

7. Pengurusan Sumber Manusia

- a. Kebajikan pekerja TASKA termasuklah pemberian emolumen, cuti, tempoh bekerja, kesihatan, penginapan dan pengangkutan hendaklah diurus secara adil mengikut kesesuaian jenis dan saiz organisasi.
- b. Latihan kompetensi berterusan diberikan kepada para pekerja TASKA.
- c. Para pekerja TASKA diberi pendedahan ilmu untuk memahami prinsip Maqasid Syariah dalam pentadbiran.
- d. Para pekerja TASKA diberi ruang untuk menjalankan ibadat pada waktu yang ditetapkan tanpa mengabaikan tugas sewaktu bekerja.
- e. Para pekerja diberi penekanan untuk menunjukkan contoh akhlak dan perilaku yang baik pada setiap masa.

SULIT

Semua elemen dalam aspek pengurusan sumber manusia ini ditetapkan sejajar dengan matlamat Maqasid Syariah bagi menjaga agama dan nyawa.

8. Pengurusan Operasi Perkhidmatan

8.1. Modul Kurikulum

- a. Modul kurikulum hendaklah menekankan pendidikan akidah sejajar dengan pegangan Ahli Sunnah wal Jamaah bersesuaian dengan peringkat umur kanak-kanak.
- b. Ilmu Syariah berasaskan pandangan Mazhab Shafie diperkenalkan melalui pendekatan rahmah dan ciri inklusif Maqasid Syariah yang bersesuaian mengikut peringkat umur kanak-kanak.
- c. Akhlak dan nilai murni berteraskan Maqasid Syariah didedahkan kepada kanak-kanak melalui latihan amali dan perilaku seharian.
- d. Ibu bapa dan penjaga dimaklumkan mengenai modul pendidikan yang dilaksanakan dan dilibatkan dalam sebarang aktiviti atau program yang diadakan.

8.2. Makanan

- a. Makanan yang disediakan hendaklah daripada sumber yang halal dan bersih.
- b. Makanan yang disediakan hendaklah berdasarkan menu sihat sesuai dengan peringkat umur kanak-kanak.
- c. Menu harian hendaklah dimaklumkan kepada ibu bapa atau penjaga.
- d. Jika terdapat keperluan menyediakan makanan tidak halal kepada kanak-kanak bukan beragama Islam, pengasingan dapur dan peralatan hendaklah dilaksanakan. Sistem pencucian peralatan perlu mematuhi kehendak syarak.
- e. Pemberian susu ibu kepada kanak-kanak bawah dua (2) tahun hendaklah dipastikan agar tidak berlaku kesalahan atau pertukaran antara bayi dan susu ibu yang sepatutnya. Jika berlaku pertukaran atau kesalahan ketika memberikan susu ibu, ibu bapa bayi yang terminum susu tersebut hendaklah

SULIT

dimaklumkan. Begitu juga ibu bapa yang merupakan pemilik susu tersebut hendaklah dimaklumkan. Ini bagi menjamin aspek keturunan yang amat dititikberatkan dalam Islam.

- f. Organisasi perlu menyediakan sistem penyimpanan selamat dan pelabelan yang jelas bagi susu ibu yang dibekalkan oleh ibu bapa.

8.3. Kesihatan

- a. Setiap pekerja hendaklah diberikan perlindungan kesihatan seperti vaksinasi yang bersesuaian.
- b. Ibu bapa hendaklah dimaklumkan mengenai galakan memberikan perlindungan kesihatan kepada kanak-kanak seperti vaksinasi yang bersesuaian mengikut saranan yang dikeluarkan oleh Kementerian Kesihatan Malaysia.
- c. Pengurusan risiko penyakit berjangkit hendaklah dipatuhi sepertimana yang ditetapkan oleh Kementerian Kesihatan Malaysia.

Semua elemen dalam aspek pengurusan operasi perkhidmatan ini ditetapkan sejajar dengan matlamat Maqasid Syariah bagi menjaga agama, nyawa, akal dan keturunan.

9. Pengurusan Aset dan Prasarana

- a. Menyediakan ruang yang bersesuaian untuk semua kakitangan menunaikan ibadat dalam waktu bekerja.
- b. Menyediakan ruang yang bersesuaian untuk latihan asas solat dan berwuduk bagi kanak-kanak beragama Islam.
- c. Memastikan seluruh ruang dan fasiliti sentiasa dalam keadaan bersih dan kemas.
- d. Memastikan seluruh ruang adalah selamat dan mudah dipantau untuk mengelakkan risiko kecederaan dan penderaan dalam ruang yang sukar dipantau.

SULIT

- e. Memastikan keselamatan prasarana, perabot dan peralatan pembelajaran pada tahap yang terbaik.
- f. Menyediakan manual pengurusan risiko apabila berlaku kecemasan, kemalangan atau bencana alam.
- g. Memelihara dan memulihara prasarana dari semasa ke semasa.

Semua elemen dalam aspek pengurusan prasarana ini ditetapkan sejajar dengan matlamat Maqasid Syariah bagi menjaga agama, nyawa dan harta.

10. Pengurusan Dokumen

- a. Setiap urusan pentadbiran, kewangan, sumber manusia dan aktiviti kanak-kanak hendaklah direkodkan dan disimpan dalam keadaan terbaik dan mudah diakses.
- b. Pelupusan dokumen yang mempunyai teks al-Quran hendaklah mengikut Garis Panduan Pelupusan Al-Quran.

Semua elemen dalam aspek pengurusan pentadbiran ini ditetapkan sejajar dengan matlamat Maqasid Syariah bagi menjaga agama, nyawa, akal, keturunan dan harta.

11. Pemantauan dan Penilaian

- a. Pemantauan berkala dan berterusan bersama agensi yang berkaitan perlu dilaksanakan untuk memastikan kepatuhan terhadap peraturan pentadbiran organisasi, kod etika dan nilai dalam organisasi dan kriteria kritikal syariah yang ditetapkan.
- b. Pengukuran boleh dijalankan untuk memastikan peningkatan prestasi organisasi dari sudut pentadbiran dan perkhidmatan.
- c. Penilaian melalui audit dalam dan luar dari aspek syariah hendaklah dilaksanakan dari semasa ke semasa. Penilaian hendaklah melibatkan pemeriksaan mekanisme kawalan ke atas pentadbiran organisasi, proses-proses teras perkhidmatan dan kod etika dan nilai dalam organisasi.

SULIT

- d. Keputusan penilaian hendaklah dibincangkan dan disemak supaya langkah pembetulan dan penambahbaikan dapat dilaksanakan dengan tepat dan cepat.
- e. Proses penambahbaikan hendaklah dijalankan dengan segera setelah melalui proses perancangan dan penelitian.

Rujukan Perundangan/Polisi/Garis Panduan

Akta Taman Asuhan Kanak-Kanak 1984 (Akta 308)

Garis Panduan Perancangan dan Penubuhan Tadika dan TASKA, Kementerian Kesejahteraan Bandar, Perumahan dan Kerajaan Tempatan 2017

Garis Panduan Keperluan Keselamatan Kebakaran Bagi Pusat Asuhan Kanak-kanak/TASKA/TABIKA, Jabatan Bomba dan Penyelamat Malaysia, Perintah Tetap Ketua Pengarah Bilangan 1 Tahun 2015

Garis Panduan Menunaikan Solat Dalam Waktu Bekerja, Jabatan Tenaga Kerja Semenanjung Malaysia Kementerian Sumber Manusia 2018

Garis Panduan Pengendalian Kanak-kanak di TASKA dan Prasekolah, Kementerian Kesihatan Malaysia, 2007

Garis Panduan Pembuatan, Pengendalian, Penjualan dan Pelupusan Ayat Suci Al-Quran, Jabatan Kemajuan Islam Malaysia, 2015

Garis Panduan Peraduan Berasaskan Hadiah, Jabatan Kemajuan Islam Malaysia 2010

Panduan Imunisasi Kanak-kanak, Kementerian Kesihatan Malaysia

Panduan Pencegahan Kecederaan Kanak-kanak, Kementerian Kesihatan Malaysia

Panduan Pengendalian Kesihatan dan Keselamatan Kanak-kanak, Kementerian Kesihatan Malaysia.

Peraturan-Peraturan Taman Asuhan Kanak-Kanak 2012, Akta Taman Asuhan Kanak-Kanak 1984, Jabatan Kebajikan Masyarakat

Risalah Pemakanan Kanak-kanak, Kementerian Kesihatan Malaysia

Rujukan Asas Maqasid Syariah

Untuk mendapatkan maklumat lanjut secara asas mengenai konsep Maqasid Syariah, sumber rujukan ini boleh dirujuk:

Asmadi Mohamed Naim, 2003, *Maqasid Syariah dan Pemikiran Pengurusan Islam*, Sintok, Universiti Utara Malaysia

Jabatan Kemajuan Islam Malaysia, 2019, *Tadbir Urus Berteraskan Maqasid Syariah*, Putrajaya, Jabatan Kemajuan Islam Malaysia

Jasser Auda, 2014, *Memahami Maqasid Syariah*, Marwan Bukhari bin A. Hamid (penterjemah), Kuala Lumpur, PTS Publishing House

Zulkifli Mohamad al-Bakri, 2014, *Maqasid al-Syariah Satu Pengenalan Umum*, Negeri Sembilan, Pustaka Cahaya Kasturi

Zulkifli Hasan, 2018, *Kompendium Maqasid Syariah*, Shah Alam, IDE UNISEL